

पृथिवीमसदत् आसीदत् । आहवनीयद्वयेण प्राप्तवान् । तथा स्वः प्रयन् आदि-
त्यद्वयेण स्वर्गे संचरन् पितरं च द्युलोकमपि असदत्प्राप्तवात् । स्वःशब्देन सूर्यः
[निघ० १.४.] । द्युलोकभूलोकयोर्मातापितृत्वमन्यत्रापि श्रूयते । द्यौः पिता पृथि-
वी मातेति ॥ ६ ॥

अन्तश्चरति रोचनास्य प्राणादपानती ।

व्याख्यन्महिषो दिवम् ॥ ७ ॥

एवमादित्यद्वयेणाग्निं स्तुत्वा वायुद्वयेण स्तौति । अस्यग्नि रोचना रुच दीप्तौ
दीप्तिः काचिहृत्तिः वाय्वाख्या अन्तश्चरति व्यावापृथिव्योर्मध्ये शरीरमध्ये चरति ।
अन्तरिक्षेऽयं तिर्यङ्वायुः पवत इति श्रुतिः । किं कुर्वती । प्राणादपानती सर्वशरी-
रेषु प्राणव्यापारादनन्तरमपानव्यापारं कुर्वती । अपानादनन्तरं प्राणतीत्यप्यर्थो
लभ्यते सामर्थ्यात् प्राणापानयोर्वायुविशेषयोः प्रेरिकेत्यर्थः । सति हि जठराग्नौ
जीवनहेतोरौण्यस्य शरीरे सद्भावात्प्राणापानौ प्रवर्तते । तस्मादग्निः प्राणापा-
नद्वय इत्यर्थः । एवं वाय्वादित्याभ्यां स्वशक्तिभूताभ्यामिदं जगदनुगृह्य य एनमुप-
तिष्ठते तस्य किं करोतीत्याह । व्याख्यदिति । महिषोऽग्निः दिवं व्याख्यत् । द्युलो-
कं भोगस्थानमनुष्ठातृभ्यो विशेषेण प्रकाशितवान्प्रकाशयति च । महि माहात्म्यं
यागकर्तृस्वद्वयं सनोति ददाति स महिषः । अग्निर्यै महिषः स इदं ज्ञातो महा-
निति श्रुतेः । व्याख्यत् विपूर्वस्य व्या प्रकथन इत्यस्यास्यतिवक्तिव्यातिभ्योऽङि-
ति [पा० ३.१.५२.] चेरङ् । आलोपः । हृन्दसि लुङ्ङिष्ठ इति [पा० ३.४.६.] सर्व-
कालेषु लङ् । अपान इवाचरतीत्यपानती द्विवन्तादपानशब्दाहृतृप्रत्ययः । उगि-
तश्चेति [पा० ४.१.६.] डीप् ॥ ७ ॥

त्रिंशद्दाम विरोजति वाक्पतङ्गाय धीयते ।

प्रति वस्तोरह् द्युभिः ॥ ८ ॥

सुपां सुलुगित्यादिना [पा० ७.१.३२.] त्रिंशद्दामशब्दाच्च सुपो लुक् । धा-
मानि त्रयाणि भवन्ति स्थानानि नामानि जन्मानीति [निरु० १.२८.२१.] । अत्र
धामशब्देन स्थानमुच्यते । अहोरात्रस्य त्रिंशन्मुहूर्ता धामशब्देनाभिप्रेताः । त्रिंश-